

Kutsume üles toetama energiaühendusi, et tagada õiglane üleminek, taskukohasus, konkurentsivõime ja julgeolek

Avalik pöördumine

Lugupeetud peaminister
Lugupeetud energeetika- ja keskkonnaminister
Lugupeetud rahandusminister
Lugupeetud alalised esindajad

Kirjutame teile seoses ELi energeetikanõukogu (16.03), üldasjade nõukogu (17.03) ja Euroopa Ülemkogu (19. ja 20.03) istungitega, et tuua tähelepanu energiaühenduste¹ rollile kodanike ja VKEde energiahindade alandamisel, et seeläbi edendada kohalikku majanduskasvu ja Euroopa julgeolekut.

10. märtsil avaldas Euroopa Komisjon kodanike energiapaketi (Citizens Energy Package), mis teeb ettepaneku kiirendada kogukonde omanduses olevate projektide võimsust 90GW-ni aastaks 2030 – tegemist on kümnekordse kasvuga. See tähendab, et üle 16 miljoni majapidamise, 630 000 VKE ja 300 000 avalik-õigusliku asutuse üle Euroopa võiksid nelja aasta pärast toota oma elektrit. Energiaühenduses osalemine võib oluliselt vähendada majapidamiste ja ettevõtete energiaarveid², parandada taastuvenergia ja demokraatlike protsesside sotsiaalset vastuvõetavust ning suurendada energiaalast julgeolekut ja konkurentsivõimet. Energiaühendused võimaldavad ühtlasi liikmetel tarbida energiat paindlikumalt, vähendades elektrivõrgu koormust.

Energiaühendused kaitsevad kodanikke ja väikeettevõtteid kõikumate elektrihindade eest tänu stabiilsele taastuvenergia varustusele ja vähendavad investeerimistõkkeid läbi ühisinvesteeringute, tuues seeläbi kohalikule majandusele kaks kuni kaheksa korda rohkem kasu kui eraprojektid. Hajusenergeetika on Euroopa parim kaitse energiaga seotud väliste ohtude vastu.

Eesti Roheline Liikumine, Tartu Regiooni Energiaagentuur, Eesti Linnade ja Valdade Liit ja Energiaühistu kutsuvad Eesti valitsust üles vastu võtma julgeid ja otsustavaid meetmeid toetamaks kodanike energiapaketi sätetatud energiaühenduste eesmärkide täitmist.

¹https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-consumers-and-prosumers/energy-communities_en

² Kuni 930 eurot leibkonna kohta aastas

Geopoliitilise ebakindluse ajal on kodanike osalemises energiasüsteemis potentsiaal taaselustada ühtekuuluvustunnet, uhkustunnet ja usaldust poliitilise süsteemi vastu.

Ootame Eesti valitsuselt:

1. **Toetust energiaühendustele ja nendega seotud tegevustele järgmisel ELi eelarveperioodil (2028-2034).** Toetus tagab stabiilse majanduskasvu ja kaasab energiasiidle miljardeid eurosid kodanike kapitali³.
 - a. Lisada riigiplaani energiakogukondi toetavad reformid ja investeeringud (vt lisatud teabeleht).
 - b. Toetada eelarve läbirääkimistel LIFE-programmide⁴ eraldatud eelarvet, sealhulgas LIFE ENERCOM-programmi, mis toetab konkreetset energiaühendusi.
 - c. Toetada energiaühenduste eraldi mainimist ELi eelarvet käsitlevates nõukogu järeldustes. See tunnustus järgiks [2024. aasta mai nõukogu järeldusi](#) ELi võrgu tegevuskava kohta, milles kutsuti liikmesriike üles „tagama kodanikukeskne lähenemisviis energiasiidle, mis hõlmab aktiivselt kodanikke, energiakogukondi ja taastuenergiaühendusi”.
2. **Et kodanike energiapaketi tuginedes loodaks komisjoni ettepanekuga kooskõlas olev ambitsioonikas riiklik strateegia ja siht energiaühendustele.**
 - a. Energiaühenduste toetamine on juba kajastatud enamike riikide poolaastaruannetes ja riigipõhistes soovituses aastateks 2023-2025. Soovitame valitsusel muuta see poliitiline suund konkreetseteks meetmeteks, hinnates energiaühenduste riiklikke takistusi ja potentsiaali ning kehtestades tugevad soodustavad raamistikud.
 - b. Toetuge [elektrivõrkude paketi](#), et toetada ja prioritseerida sotsiaalse lisandväärtusega kogukondlikke energiaprojekte nende võrguühenduse taotlustega. Toetage ambitsioonikaid kasu jagamise sätteid kavandatavas lubade menetlemise direktiivis, et taastuenergia projektide kaasomand muutuks kohalikele kogukondadele võimalikuks.

ENERGIA

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES

³ [Uuringud näitavad](#), et iga kogukondlikku energiaprojekti investeeritud euro eest kaasatakse 40-60 eurot kodanike kapitali.

⁴ 2025. aasta oktoobris algatas Liguuria piirkond (Itaalia) üle 800 asutuse toetusel kirja, et kaitsta LIFE programmi järgmises ELi eelarves.
<https://www.regione.liguria.it/homepage-giunta/giunta-regionale/comunicati-stampa-della-giunta-regionale/item/44877-salvataggio-programma-life.html>